

DELEGATIONEN
MOT SEGREGATION

Skillnader och likheter mellan polisens lista och områdestyperna

DELEGATIONEN MOT SEGREGATION, 2022
DIARIENUMMER: DELMOS 2021/568
FOTOGRAF: RASMUS PANAGIOTIS COLUMBUS

Skillnader och likheter mellan polisens lista och områdestyperna

“Utsatta områden”, “utanförskapsområden”, “segregerade områden”. Det finns flera benämningar på områden med socioekonomiska utmaningar, och de används ofta som om de vore synonyma i allt från vardagligt tal till analyser och i politiska sammanhang. Polisens lista över utsatta områden som har funnits sedan 2015 fick snabbt ett stort genomslag, inte minst i media. Sedan 2020 finns dock en rikstäckande indelning i områdestyper för analys och uppföljning av socioekonomisk segregation. Den är framtagen och anpassad för mer nyanserad och djupgående segregationskartläggning och analys. Den tar också hänsyn till att segregation är en komplex fråga. Därför lämpar den sig bättre för samhällsplanering och i undersökningar där det finns ett bredare fokus än i Polisens lista, som är framtagen som ett instrument för prioriteringar och samverkan i polisarbete och främst fokuserar på brottslighet.

I denna artikel beskrivs och jämförs indelningsgrunderna områdestyper och Polisens lista över utsatta områden. Avsikten är att höja kunskapen om de olika indelningarnas syfte och användningsområde. Kunskap om att områdestyper och Polisens lista över utsatta områden är två olika indelningar ger aktörer på nationell, regional och lokal nivå bra förutsättningar att använda rätt områdesindelning i sitt arbete.

Många kommuner och andra offentliga aktörer hänvisar i dagsläget till Polisens lista i sitt arbete mot segregation eller socioekonomiska utmaningar. Det kan leda fel, beroende på vad arbetet ska åstadkomma. Polisens lista ringar visserligen in vissa områden som har låg socioekonomisk status, men den har primärt fokus på att identifiera områden där kriminella har en inverkan på lokalsamhället i olika grad. På det viset kan listan vara ett stöd i arbetet med att bekämpa brott och en grund för samverkan mot brottslighet med andra aktörer.

För att studera variationer i socioekonomiska förutsättningar mellan olika områden inom exempelvis en stad, en kommun eller en region finns sedan år 2020 en rikstäckande indelning över olika områdens socioekonomiska status: områdestyper. Områdestyper är ett viktigt verktyg i arbetet med att minska och motverka segregation. Indelningen kan användas av regeringen, myndigheter, regioner, kommuner, forskare eller andra aktörer när de ska överväga hur insatser behöver utformas och sättas in i ett långsiktigt arbete i flera olika sektorer.

Områdestyper innebär en definition av områden med olika socioekonomiska förutsättningar. Det finns därigenom också en möjlighet att följa exempelvis om det blir fler eller färre områden med socioekonomiska utmaningar, hur antalet områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar utvecklas, och hur stor andel av befolkningen som lever under olika socioekonomiska förutsättningar.

Olika indelningar finns för olika sammanhang

Det finns flera olika sätt att dela in Sverige geografiskt och olika indelningar får olika etiketter, som områdestyper, Polisens lista eller kommungrupper. Indelningarna har tagits fram utifrån olika behov och ändamål. De kan vara administrativa och delar då in Sverige i till exempel kommuner och län. De kan också vara funktionella och delar då in Sverige i till exempel lokala arbetsmarknader, storstadsområden eller kommungrupper.

Det finns flera exempel på områdesindelningar som har använts i Sverige under lång tid och för olika praktiska eller analytiska ändamål. Några av dessa är postnummer, församlingar, nyckelkodsområden (NYKO) och valdistrikt. Postnummer används för att kunna dela ut post och nyckelkodsområden används för planeringsändamål och för att beställa lokal statistik från Statistikmyndigheten SCB (SCB), exempelvis över folkmängd, befolkningsförändringar och bilnehav.

Områdesindelningar kan förändras över tid utifrån nya behov eller samhällsförändringar. Nya indelningar kan tillkomma och befintliga ändras eller utgå. Distrikt är till exempel en ny indelningsgrund i folkbokföringen sedan 2016, och bygger på församlingsindelningen från 1999. Alla indelningar har olika förutsättningar avseende täckningsgrad, möjlighet till uppföljning över tid, och jämförbarhet.

De vanligaste indelningarna för publicering av statistik är län och kommun. De flesta regioner och kommuner är dock ganska stora avseende befolkning och yta, och det kan finnas skillnader i exempelvis befolkningens sammansättning mellan olika stadsdelar, tätorter och glesare bebyggelse. Det finns också användare av statistik, exempelvis forskare, tjänstepersoner och beslutsfattare på olika nivåer, som behöver kunna bryta ner statistiken på ännu mindre områden.

DeSO, RegSO och områdestyper är nya indelningar

Behovet av att få tillgång till statistik på låg regional nivå för att följa upp segregation och socioekonomisk utveckling har under senare år ökat. Att dela in en region, kommun, stad eller ett bostadsområde i mindre geografiska områden gör det möjligt att analysera olika områdets förutsättningar och att följa utvecklingen över tid. Därför inrättade SCB en ny regional indelning 2018 som heter DeSO – Demografiska Statistikområden. Indelningen ersatte SAMS (Small Areas for Market Statistics, som SCB skapade tillsammans med kommunerna 1994).

DeSO-indelningen består av 5 984 områden och är konstruerad för att underlätta bland annat uppföljning av segregation. DeSO följer kommungränser för att kunna aggregeras till kommun, län och riket och tar också hänsyn till både befolkningsstorlek och rumsliga barriärer, som järnvägar, gatunät, vattendrag, samt bebyggelsemönster, som typ av fastigheter i respektive område (SCB, 2017). Eftersom DeSO-indelningen är dragen efter naturliga avgränsningar ökar sannolikheten att områdenas egenskaper liknar den faktiska boendemiljön som individer upplever och påverkas av.

2018 fick SCB ett uppdrag av regeringen att ta fram en rikstäckande områdesindelning för statistisk uppföljning av socioekonomisk segregation (Ku2018/01729/D). Uppdraget innebar att RegSO skapades genom att [DeSO](#) aggregerades och gavs ett namn av kommunerna. RegSO delar in Sverige i 3 363 områden med en befolkning mellan 663 och 22 622 invånare. Antalet RegSO i kommunerna varierar från två till 147 områden. Vanligaste antalet är mellan fem och nio RegSO per kommun.

Både DeSO och RegSO är indelningar som kommer hållas oförändrade över tid, med undantag för anpassning till ändringar av enstaka kommun- eller länsgränser. Syftet med DeSO och RegSO är att möjliggöra statistisk uppföljning av socioekonomisk segregation.

År 2020 fick sedan SCB och Delegationen mot segregation (Delmos) ett regeringsuppdrag som mynnade ut i den nya indelningen områdestyper (A2020/01734/SV). Områdestyper är en klassificering av RegSO:n utifrån ett socioekonomiskt index och beskrivs i nästa avsnitt.

Indelning i fem områdestyper utifrån socioekonomiska förutsättningar

Regeringsuppdraget till SCB och Delmos mynnade ut i att Sverige delades in i fem områdestyper, från områden med stora socioekonomiska utmaningar till områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar. Uppdraget innebar att myndigheterna tog fram ett rikstäckande socioekonomiskt index som belyser hur olika områden förhåller sig till varandra avseende socioekonomisk status. I uppdraget framgick att det då saknades en vedertagen definition av områden med socioekonomiska utmaningar och andra områden.

FEM OMRÅDESTYPER

Områdestyp 1 – områden med stora socioekonomiska utmaningar

Områdestyp 2 – områden med socioekonomiska utmaningar

Områdestyp 3 – socioekonomiskt blandade områden

Områdestyp 4 – områden med goda socioekonomiska förutsättningar

Områdestyp 5 – områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar

Områdestyp 1 och områdestyp 2 går in under samlingsbegreppet områden med socioekonomiska utmaningar.

Med områdestyperna har det skapats en samlad definition av områden utifrån deras socioekonomiska förutsättningar. Områdestyperna beskriver enskilda RegSO:ns socioekonomiska förutsättningar. Indelningen utgår från ett relationellt perspektiv. Det innebär att hela skalan från områden med stora socioekonomiska utmaningar till områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar beaktas. Indelningen finns framtagen för perioden 2011–2020 och uppdateras årligen av SCB.

Områdestyperna är ett statistiskt verktyg

Områdestyperna är ett viktigt verktyg i arbetet med att minska och motverka segregation. Framtagandet av områdestyperna har i kombination med ojämlikhetsindex¹ skapat förutsättningar för att följa upp socioekonomisk segregation och områdets olika socioekonomiska förutsättningar. Områdestyperna kan användas som analysnivå för registerbaserad statistik.

Några användningsområden är att undersöka skillnader och likheter mellan olika områden, utvecklingen av antalet områden med olika socioekonomiska förutsättningar på nationell, regional och lokal nivå, samt hur stor andel av befolkningen som bor i respektive områdestyp, vilket visar hur stor andel av befolkningen som lever under olika socioekonomiska förutsättningar. Det blir på så vis ett sätt att kunna identifiera trender mellan områden och grupper av

---

¹ Ojämlikhetsindex och områdestyper är två centrala mått och viktiga verktyg i arbetet med att mäta och följa segregation. De finns båda i statistikverktyget [Segregationsbarometern](#). Ojämlikhetsindex är ett mått på skillnaden i bosättningsmönster mellan olika socioekonomiska grupper och mäter graden av segregation inom en kommun eller inom ett län. 0 är ingen segregation och 100 är total segregation. Indexet har tagits fram utifrån indikatorn disponibel inkomst per konsumtionsenhet och beskriver hur jämn fördelningen är mellan den lägsta inkomstgruppen och den högsta inkomstgruppen inom en kommun eller ett län.

områden, och även tydligare visa på hur olika områden förhåller sig till varandra. I förlängningen blir områdestyperna ett stöd för att följa upp politiska mål eller kunna utforma verksamheter utifrån kunskapen om platsens betydelse.

Under 2022 får Segregationsbarometern den nya funktionen *områdesstatistik* som innebär att den registerbaserade statistiken där går att bryta ner på områdestypsnivå. Funktionen kan användas för att besvara frågor av typen: hur stor andel förvärvsarbetar inom respektive områdestyp och hur det ser ut i relation till riket?

Områdestyperna kan också användas som indelningsgrund för nationella men även regionala och lokala urvalsundersökningar. Här har exempelvis regeringen redan gett Brottsförebyggande rådet (Brå) i uppdrag i myndighetens regleringsbrev för år 2021 att utifrån Nationella trygghetsundersökningen (NTU) utforma och ta fram statistik för utsatta områden. Detta ska baseras både på områdestyperna och på den områdesindelning av utsatta områden som Polismyndigheten tar fram och använder. Uppdraget redovisas under hösten 2022.

Ett annat exempel på potentiell nationell urvals- eller enkätundersökning som skulle kunna fördela statistik på områdestypnivå är den nationella folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor (HLV), som Folkhälsomyndigheten genomför. Genom att ta fram statistik på områdestypsnivå skapas möjligheter att – som i de två exemplen ovan – beskriva utvecklingen av hälsa eller trygghet på olika platser och göra jämförelser mellan områden med olika socioekonomiska förutsättningar.

Fler exempel på användningsområden för områdestyper som kan leda till nya infallsvinklar i beslut är:

- att skapa en uppfattning över vilka socioekonomiska förutsättningar befolkningen lever under på nationell, regional och lokal nivå.
- att följa olika områdets utveckling över tid på nationell, regional och lokal nivå.
- vid undersökningar av trygghet i olika bostadsområden.
- att göra analyser och titta på exempelvis skillnader och likheter mellan olika områden, exempelvis inom en kommun.
- vid undersökningar i skillnader i hälsoutfall efter områdestyp.

Områdestyperna har sin grund i ett socioekonomiskt index

Delmos och SCB utgick från begreppet socioekonomi för att ta fram områdesindelningen. Inom forskning brukar variabler kopplade till inkomst, utbildning, välstånd och yrkesstatus användas för att mäta socioekonomi eller socioekonomisk bakgrund. Områdestyperna bygger därför på följande tre indikatorer:

- andel personer med förgymnasial utbildning (individer 20–64 år)
- andel personer med låg ekonomisk standard (hela befolkningen)
- andel personer som har haft ekonomiskt bistånd i minst tio månader och/eller har varit arbetslösa längre än sex månader.

Indikatorerna har använts för att skapa ett sammanvägt socioekonomiskt index. Områdestyperna tagits fram utifrån det socioekonomiska indexet, med hjälp av standardavvikelser från det socioekonomiska indexets medelvärde. För vidare läsning hur indexet har tagits fram, se bilaga 2 i [rapporten Segregation i Sverige](#) (Delegationen mot segregation, 2021).

Polisens områdesindelning identifierar tre olika kategorier av utsatta områden

Polisen har sedan 2015 publicerat en lista över utsatta områden baserat på bedömningar av lokala beskrivningar av områdena. Den senaste publiceringen 2021 omfattade 61 utsatta områden.

POLISEN DELAR IN UTSATTA OMRÅDEN I TRE KATEGORIER

- Särskilt utsatt område
- Riskområde (utsatt område med risk för att bli ett särskilt utsatt område)
- Utsatt område

Ett *särskilt utsatt område* kännetecknas av en social problematik och kriminell närvaro. Dessa faktorer leder till en ovilja bland boende att delta i rättsprocesser vilket i sin tur avsevärt försvårar för Polisen att fullgöra sitt uppdrag i området. *Särskilt utsatta områden* har den mest allvarliga problematiken av de områden som klassas på Polisens lista och läget anses vara *akut*.

Ett *riskområde* uppfyller alla krav för ett *utsatt område* men är i dagsläget inte klassat som ett *särskilt utsatt område*. Riskområdet befinner sig dock i riskzonen för att bli särskilt utsatt. Ett antal av de kriterier som finns för *särskilt utsatta områden* är uppfyllda, men inte alla samtidigt som, läget anses vara *alarmerande*.

Ett *utsatt område* karakteriseras av en låg socioekonomisk status där kriminella har en inverkan på lokalsamhället. De kriminellas inverkan beror dock inte på ett planerat arbete och utstuderad målsättning att ta makt och kontroll i ett område, utan på områdets sociala kontext. En svag social kontext möjliggör för kriminella att få inflytande. Läget i ett *utsatt område* är inte lika akut som det anses vara i ett *särskilt utsatt område* men läget anses vara *allvarligt*.

Ett område kan röra sig mellan dessa tre kategorier och även helt tas bort från listan om situationen i området bedöms ha förbättrats. Polisen gör nya bedömningar och lokala lägesbilder och uppdaterar listan vartannat år.

Polisens områdesindelning stödjer polisiärt arbete i lokalsamhället

Syftet med Polisens indelning av utsatta områden är att kunna fördjupa analyser, prioritera åtgärder och resurser inom Polisen samt möjliggöra samverkan med kommuner och andra aktörer. Målet med polisens arbete i utsatta områden är att öka säkerheten för de som bor eller är verksamma i de identifierade områdena och därmed indirekt göra hela Sverige till ett tryggare och säkrare land. Genom kartläggningar och datainhämtning från lokala områden skapas återkommande lägesbilder, där Polisen bedömer i vilken utsträckning lokalsamhället är påverkat av kriminalitet. De lokala lägesbilderna ligger sedan till grund för nationella lägesbilder där utsatta områden klassificeras på ett systematiskt sätt.

Grunden är lokala lägesbilder och nationell bedömning

Arbetet med lägesbilder har pågått sedan 2015 på Polismyndigheten, och är idag ett löpande utvecklingsarbete som följer en systematiserad process med olika steg.

Inom ramen för ett nationellt inhämtningsuppdrag tar alla lokalpolisområden i Sverige fram lokala lägesbilder. Det arbetet startar i *stadiemodellen* som utgår från frågan: Har vi problem? Det ger svar på om lokalsamhället präglas av olika tillstånd av brottslighet och om det är ett återkommande inslag i vardagen i området eller inte. I de fall *stadiemodellen* visar på allvarliga tillstånd är nästa steg att använda *metodstödet*s 80 frågor för att beskriva problemen och hur de tar sig uttryck i området. Det ger svar på vilka problemen är. I det arbetet ska speciellt problemtyngda platser, så kallade *hot spots*, beskrivas och också de personer som står för den kriminella påverkan. Analysen sammanställs i ett underlag till en lokal lägesbild i ett *områdesdokument*.

Områdesdokumenten ligger sedan till grund för en nationell bedömning av utsatta områden. I det arbetet bedöms underlagen i förhållande till definitionerna för de tre olika kategorier av utsatta områden som Polisen använder. Den nationella bedömningen av huruvida ett område är utsatt eller inte, samt samt vilken grad av

utsatthet det är fråga om, genomförs vid Nationella operativa avdelningen. För att säkerställa enhetligheten i den nationella bedömningen görs det alltid av tre bedömare, där någon även ingått i föregående års bedömning för att få en konsekvent bedömning av områden över tid.

POLISENS LIVSVILLKORSINDEX STÖDGER BEDÖMNINGSARBETET

Polismyndigheten har tillsammans med Malmö universitet och Lunds universitet utvecklat ett livsvillkorsindex för att identifiera och beskriva olika boendemiljöer med olika livsvillkor. Det är ett stöd i arbetet att identifiera områden som kan vara utsatta för en lokal kriminell påverkan. Alla områden med sämre livsvillkor har inte problem med kriminalitet, men det finns forskning som visar att kriminell påverkan på lokalsamhällen är förknippad med demografi, socioekonomiska förhållanden och boendes livsvillkor, så att det alltså finns en större risk att kriminella element kan få inflytande i områden med social utsatthet (se till exempel Guldåker et.al., 2021).

Indexet är uppdelat i tre socioekonomiska grupper: ekonomisk marginalisering, "segregation"² och familjeförhållanden med totalt åtta olika indikatorer. De variabler som ingår i det index som Polisen använder är:

- Ekonomisk marginalisering: förvärvsfrekvens, inkomst och utbildningsnivå (endast förgymnasial utbildning)
- "Segregation" (utländsk bakgrund är en indikator enligt Polisen)
- Sårbara familje-/boendeförhållanden: trångboddhet, ensamstående med barn, barngrupper 0–15 år, ungdomsgrupper 16–19 år.

Med stöd av indexet ska socialt sårbara områden där kriminella element kan få eller har fått fotfäste kunna identifieras. Indexet över livsvillkor visualiseras på en karta i ett rutnät där rutorna är 250 gånger 250 meter stora.

Likheter och skillnader mellan områdesindelningarna

Områdestyperna och Polisens lista över utsatta områden är två olika indelningar av områden. Det finns flera likheter mellan dem som gör det lätt att blanda ihop

---

² Notera att utländsk bakgrund är en definition av segregation i livsvillkorsindexet och skiljer sig från definitionen av segregation i Segregationsbarometern utgår från den socioekonomiska boendesegregationen. Där beskrivs att begreppet segregation handlar om att människor lever och verkar separerade från varandra. Det kan handla om uppdelning av individer utifrån socioekonomisk status, etnicitet eller demografi. Ofta är uppdelningen geografisk, det vill säga att olika grupper lever och verkar på olika platser och riskerar att inte mötas. Segregation är relationell och utvecklas över tid. Den går därför också att påverka. Läs mer om vad segregation är i Delegationen mot segregationens kommande årsrapport för 2022.

dem, men det finns också skillnader. Generellt är det viktigt att komma ihåg att de två indelningarna har olika syften, olika användningsområden, framarbetas på olika sätt, baseras på olika geografiska enheter och även ringar in olika områden. Läs mer om detta i följande avsnitt.

INDELNINGARNA ÄR FRAMTAGNA FÖR OLIKA SYFTEN OCH HAR OLIKA ANVÄNDNINGSSOMRÅDEN

De båda indelningarna tar utgångspunkt i socioekonomiska förutsättningar, men de har olika användningsområden. Områdestyperna har tagits fram för att det har saknats en rikstäckande och vedertagen definition av områden med socioekonomiska utmaningar och andra områden. Genom områdestyperna har förutsättningar skapats att följa olika områdets utveckling över tid. Indelningen belyser både enskilda områdets socioekonomiska förutsättningar, men kan också användas för att förstå en kommun, ett län, eller hela Sveriges olika socioekonomiska förutsättningar. Områdestyperna är ett viktigt verktyg i arbetet med att minska och motverka segregation.

Polisens lista är till för att kartlägga och motverka kriminalitet i områden med socioekonomiska problem och kriminell närvaro genom att följa läget och upptäcka nya sårbara boendemiljöer som löper större risk att utvecklas till utsatta områden. Den är ett polisiärt verktyg för att kunna göra fortsatta analyser samt prioritera åtgärder och resurser.

Indelningarna utgår från olika mått och indikatorer och de framarbetas på olika sätt

Områdestyperna baseras på ett sammanvägt socioekonomiskt index som i sin tur utgår från tre indikatorer. Samtliga 3 363 RegSO i Sverige har därmed klassificerats och blivit tilldelade en områdestyp. Indikatorerna som ligger till grund baseras på registerdata från SCB och belyser socioekonomiska parametrar. Områdestyperna uppdateras årligen av SCB.

Polisens lista baseras på ett nationellt bedömningsarbete med stöd i lokala områdesbeskrivningar och ett livsvillkorsindex som har utvecklats med stöd av forskare och med bas i registerbaserade indikatorer från SCB. Listan uppdateras vartannat år av Polisen.

Indelningarna baseras på olika geografiska enheter

Polisens indelning i utsatta områden genomförs med hjälp av rutor som är 250 gånger 250 meter stora. Det möjliggör en detaljerad analys och kartläggning på låg geografisk nivå, vilket lämpar sig särskilt bra för arbete med att kartlägga brottslighet, eftersom den kan skilja sig från gata till gata. Det är också en förutsättning för arbetet att planera lokala åtgärder riktade mot problemen och

även följa upp vad åtgärderna har lett till på avgränsade platser såsom ett torg eller i ett mindre centrum.

Områdestyperna är en klassificering av Sveriges alla RegSO (3 363 stycken) och beskriver de socioekonomiska förutsättningarna i ett RegSO. Områdestyper möjliggör kartläggning och faktabilder av socioekonomiska förhållanden på en geografisk nivå som är både låg och rikstäckande. Det gör det möjligt att följa och jämföra utvecklingen av områdets socioekonomiska förutsättningar över hela Sverige, men också beskriva socioekonomiska förutsättningar i enskilda områdestyper. Det är ett viktigt led i arbetet att utforma åtgärder som påverkar olika platser socioekonomiska förutsättningar.

Indelningarna ringar in olika geografiska områden

Eftersom områdestyperna utgår från hela Sverige och beskriver områdets olika socioekonomiska förutsättningar finns det många fler områden med socioekonomiska utmaningar än områden som även är utsatta för kriminell påverkan.

Områden med socioekonomiska utmaningar finns i över hälften av Sveriges kommuner

Det finns ofta förutfattade meningar om att områden med socioekonomiska utmaningar bara finns i storstäder eller större städer. Det stämmer inte. I *Platsens betydelse*, Årsrapport 2022 om segregationens utveckling i Sverige beskriver Delmos att områden med socioekonomiska utmaningar finns över hela landet. Enligt *Segregation i Sverige*, Årsrapport 2021, har 59 procent av Sveriges kommuner (170 av 290 kommuner) ett eller flera områden med socioekonomiska utmaningar (områdestyp 1 och 2) (Delmos 2021).

Årsrapport 2022 beskriver också att den vanligaste områdestypen är områden med goda socioekonomiska förutsättningar (områdestyp 4). Över hälften av Sveriges befolkning bor också i denna områdestyp, nästan 55 procent eller 5,5 miljoner personer. Samtidigt bor ungefär 13 procent i ett område med socioekonomiska utmaningar (områdestyp 1 och områdestyp 2). Det motsvarar omkring 1,4 miljoner människor, alltså var sjunde person.

Antalet och andelen områden med socioekonomiska utmaningar (områdestyp 1 och 2) och områden med goda socioekonomiska förutsättningar (områdestyp 4) fortsätter att öka under perioden 2011–2020. En tilltagande andel av den svenska befolkningen bor alltså antingen i områden med socioekonomiska utmaningar eller i områden med goda eller mycket goda socioekonomiska förutsättningar.

I [Segregationsbarometern](#) går det att undersöka var i Sverige denna förändring sker.

Polisen listar ett 60-tal bostadsområden som utsatta

2021 klassades 61 områden av Polisen som utsatta områden, riskområden eller särskilt utsatta områden. De flesta av dem finns i någon av storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö. Den enda polisregion som inte har något område på listan över utsatta områden är polisregion Nord, som täcker Jämtland, Norrbotten, Västerbotten och Västernorrlands län.

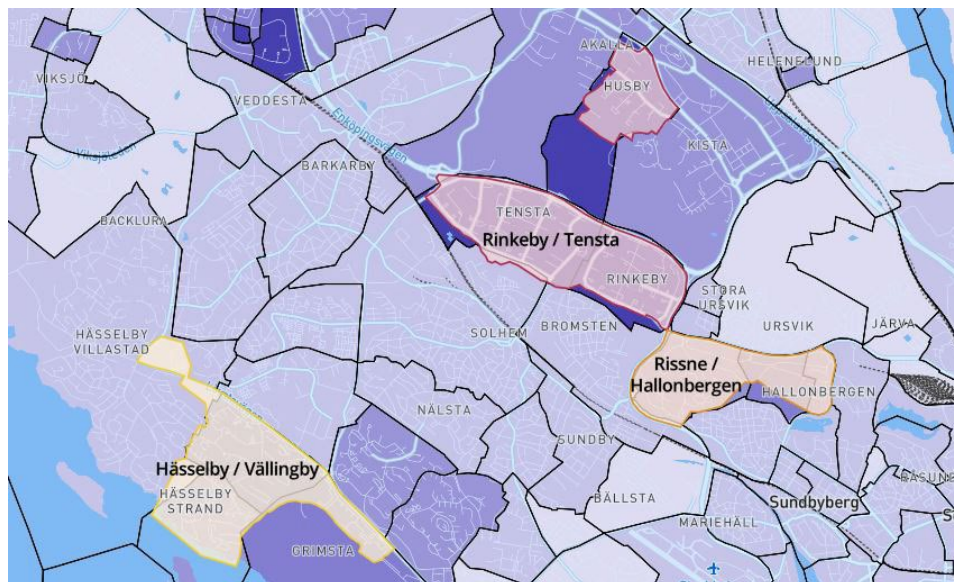
Enligt Polisen lever cirka fem procent av Sveriges befolkning, eller 550 000 personer, i utsatta områden. Den uppdaterade lägesbilden som gjordes 2021 visade att problem i boendemiljön liknar situationen 2019, medan den sociala utvecklingens problem bedöms ha minskat. Samtidigt visade lägesbilden att den kriminella organiseringen och effekterna av den hade ökat. 23 procent av alla skjutningar äger rum i utsatta områden, och även andra typer av brott, som hot och övergrepp i rättssak, är vanligare där.

Överlappningar och skillnader syns på kartan

Polisens lista över utsatta områden överlappar med samtliga fem områdestyper, även om överlappningen oftast sker med områden med socioekonomiska utmaningar (områdestyp 1 och 2). Att ett område finns med på Polisens lista innebär alltså inte automatiskt att samma område har stora socioekonomiska utmaningar enligt områdestypernas definition.

I tre figurer nedan visas exempel på hur områdestyperna och utsatta områden från Polisens lista överlappar i de tre storstadsregionerna, Stockholm, Göteborg och Malmö. De lilamarkerade områdena är områdestyperna där de mörkaste områdena har stora socioekonomiska utmaningar och de ljusaste har mycket goda socioekonomiska förutsättningar. Områden som är utsatta enligt Polisens lista ligger över områdestyperna som ett filter. Gula områden är *utsatta områden*, orange är *riskområden* och rosa är *särskilt utsatta områden*.

Figur 1. Nordvästra Stockholm och Sundbyberg

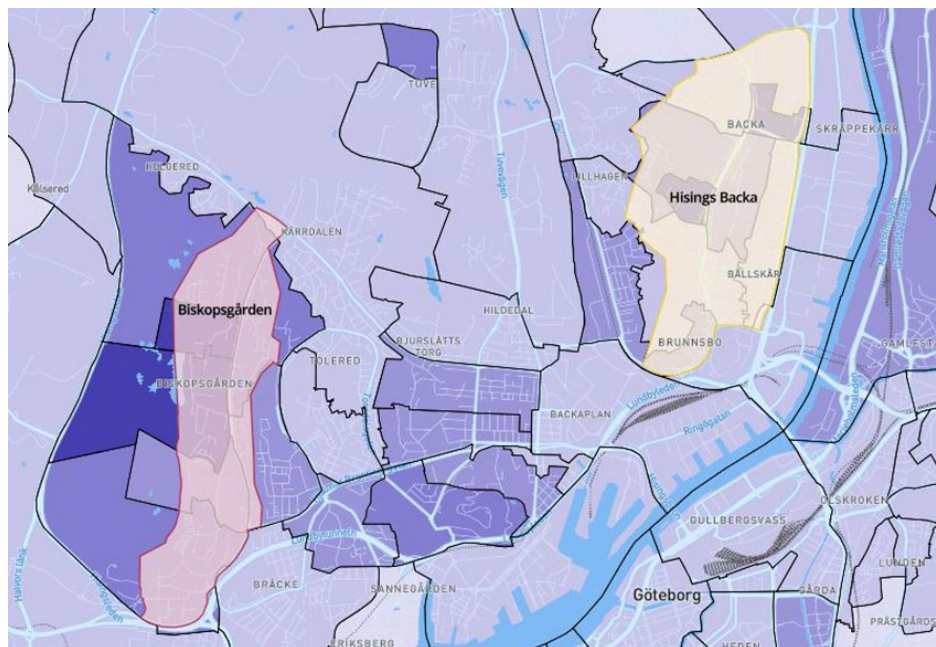

Kartbilden är hämtad från [Segregationsbarometern](#).

Figuren visar en kartbild över nordvästra Stockholm och Sundbyberg. Det rosa området på kartan, Rinkeby-Tensta, är ett *särskilt utsatt område* på Polisens lista. Det överlappar nästan helt med områdestyp 1, områden med stora socioekonomiska utmaningar. Det *särskilt utsatta området* Husby enligt Polisens lista överlappar till hälften med områdestyp 2, områden med socioekonomiska utmaningar.

Det enligt Polisens lista *utsatta området* Håsselby-Vällingby är markerat med gult på kartan. Det överlappar med områdestyp 2, 3 och 4. Rissne-Hallonbergen är klassat som ett *riskområde* av Polisen och också det området överlappar tre olika områdestyper, nämligen områdestyp 2, 3 och 4. Områdena sammanfaller alltså inte genomgående med områden med socioekonomiska utmaningar (områdestyp 1 och 2).

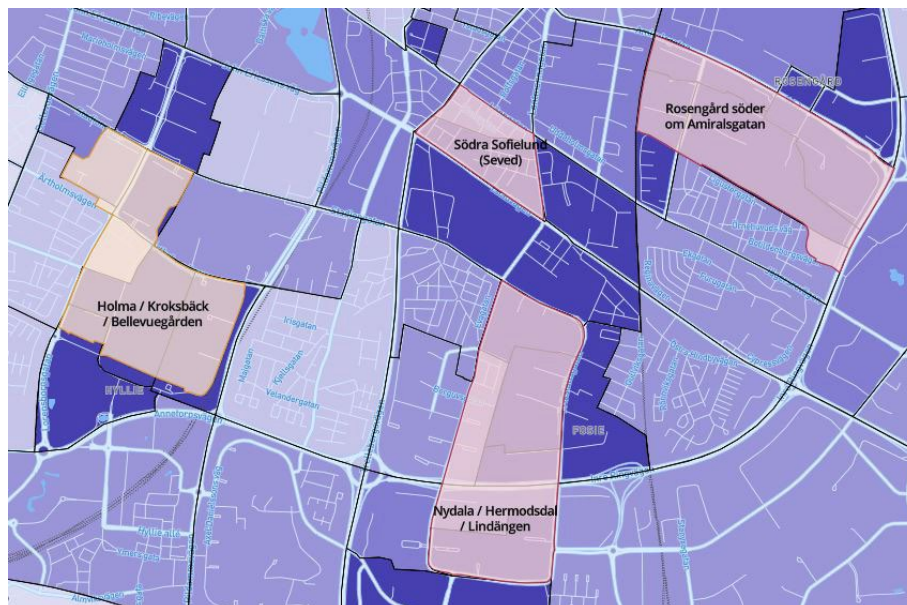
Figur 2. Nordvästra Göteborg

Kartbilden är hämtad från [Segregationsbarometern](#).

Figuren visar en kartbild över nordvästra Göteborg. Enligt Polisens lista är det rosa området Biskopsgården ett *särskilt utsatt område*. Det överlappar fyra olika områdestyper, från områden med stora socioekonomiska utmaningar till områden med goda socioekonomiska förutsättningar (områdestyp 1, 2, 3 och 4). Det gula området Hisings Backa är ett *utsatt område* enligt Polisens lista och överlappar även det med de fyra områdestyperna 1, 2, 3 och 4. Också i Göteborg sammanfaller alltså Polisens lista som synliggör en kriminell påverkan bara delvis med områdestyp 1 och 2.

Figur 3. Malmö

Kartbilden är hämtad från [Segregationsbarometern](#).

Figuren visar en kartbild över delar av Malmö. Södra Sofielund är ett *särskilt utsatt område* enligt Polisens lista och överlappar också med områdestyp 1 och 2, område med socioekonomiska utmaningar. Rosengård söder om Amiralsgatan är också ett *särskilt utsatt område* enligt Polisens lista. Det överlappar i huvudsak med områdestyp 1, men även till viss del med områdestyp 2. Området med socioekonomiska utmaningar omfattar en större yta än området med kriminell påverkan enligt Polisens lista. Det tredje *särskilt utsatta* området på kartan är Nydala-Hermodsäl-Lindängen. Enligt områdestyperna är de socioekonomiska förutsättningarna mer varierade här och området överlappar områdestyp 1, 2 och 3. Området Holma-Kroksbäck-Bellevuegården klassas av Polisen som *utsatta områden*, men spänner över tre olika områdestyper, nämligen områdestyp 1, 2 och 4.

När de två indelningarna läggs ovanpå varandra som i kartorna framträder snabbt bilden får man snabbt en överblick över att indelningarna avser olika områden. Exempelvis är områden med olika socioekonomiska förutsättningar inte alltid samma geografi som de områden där det finns en kriminell påverkan på lokalsamhället. Gränserna ritas på olika sätt. Det blir även tydligt att områden med kriminell påverkan också kan överlappa med såväl områdestyper med bättre socioekonomiska förutsättningar som områden med socioekonomiska utmaningar. Detta kan både ge en bättre helhetsbild av ett område och nyansera förtutfattade meningar om områden som har socioekonomiska utmaningar och om vilka områden som har problem med brottslighet.

Viktigt att utgå från rätt kunskap

Områdestyperna och Polisens lista över utsatta områden fyller olika syften och det gör det viktigt att aktivt välja områdesindelning utifrån arbetets syfte.

Om arbetet berör att belysa socioekonomiska skillnader och segregation utifrån var människor bor är det rätt att använda områdestyper i analysarbetet. Om arbetet berör brottsprevention eller arbete mot kriminell påverkan är det bra att använda Polisens lista.

Områdestyperna och Polisens lista finns i Segregationsbarometern

Segregationsbarometern är ett digitalt statistikverktyg som på ett samlat och nytt sätt visar indikatorer som har en betydelse för den socioekonomiska boendesegregationen och dess utveckling. Verktöget gör det möjligt att mäta och följa upp segregationen och dess utveckling inom olika samhällsområden och på flera olika geografiska nivåer. Statistiken är könsuppdelad och det går också att bryta ned den på fler bakgrundsvariabler som utrikes/inrikes född samt inkomstkventil. I verktöget finns områdestyperna redovisade i [den interaktiva karta](#) som visar hur segregationen ser ut i Sverige. Den nya funktionen områdesstatistik som lanseras under 2022 gör det också möjligt att fördela indikatorerna på områdestypnivå.

Med en annan ny funktion går det att jämföra Polisens lista över utsatta områden med områdestyperna, i likhet med kartbilderna i denna artikel. Den nya funktionen finns som ett filter i Segregationsbarometern. Den hittas via [den interaktiva kartan](#). Om du väljer att kartan ska visas per områdestyp kan *Utsatta områden enligt Polisens definition* väljas till som ett ytterligare filter.

För att läsa mer om områdestyperna, besök [Segregationsbarometern](#) eller SCB:s statistikdatabas: [Socioekonomiskt index efter RegSO. År 2011 - 2020. PxWeb \(scb.se\)](#).

För att läsa mer om Polisens lista, besök Polisens webbsida om utsatta områden: [Utsatta områden | Polismyndigheten \(polisen.se\)](#)

NOA (Nationella operativa avdelningen) vid Polismyndigheten har bidragit med sin expertis, underlag och faktakontroller i framtagandet av artikeln.

Referenser

Kartbilderna i artikelns figur 1–3 är hämtade från Segregationsbarometern. Delegationen mot segregation (2022). Statistik från SCB. Polismyndighetens lista över utsatta områden.

Brottsförebyggande rådet (2018). Utvecklingen i socialt utsatta områden i urban miljö 2006–2017. En rapport om utsatthet, otrygghet och förtroende utifrån Nationella trygghetsundersökningen. [Utvecklingen i socialt utsatta områden i urban miljö 2006–2017 \(bra.se\)](#)

Delegationen mot segregation (2021). Segregation i Sverige – Årsrapport 2021 om den socioekonomiska boendesegregationens utveckling. [Segregation i Sverige – årsrapport 2021 om den socioekonomiska boendesegregationens utveckling \(delmos.se\)](#)

Delegationen mot segregation (2021) Äntligen får vi ett gemensamt språk om segregation. <https://delmos.se/aktuellt/nyheter/antligen-far-vi-ett-gemensamt-sprak-om-segregation/>

Gerell, M., Hallin, P. O., Nilvall, K., & Westerdahl, S. (2020). Att vända utvecklingen: från utsatta områden till trygghet och delaktighet. Malmö Universitet.

Guldåker, N., Hallin, P. O., Nilvall, K., & Gerell, M. (2021). Crime Prevention Based on the Strategic Mapping of Living Conditions. ISPRS International Journal of Geo-Information, 10(11), 719.

Polismyndigheten (2017). Utsatta områden – Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen. https://polisen.se/siteassets/dokument/ovriga_rapporter/utsatta-omraden-social-ordning-kriminell-struktur-och-utmaningar-for-polisen-2017.pdf/download Stockholm: Nationella operativa avdelningen.

Polismyndigheten (2021a). Lägesbild över utsatta områden. https://polisen.se/siteassets/dokument/ovriga_rapporter/lagesbild-over-utsatta-omraden-2021.pdf Stockholm: Nationella operativa avdelningen.

Polismyndigheten (2021b). Utsatta områden. polisen.se. <https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/utsatta-omraden/> Stockholm: Nationella operativa avdelningen.

Polismyndigheten (2021c). Årsredovisning 2021. <https://polisen.se/contentassets/a831279ac69a4ce8bab5f930b5fd989a/polismyndighetens-arsredovisning-2021.pdf> Stockholm: Polismyndigheten.

Regeringskansliet (2018). Regeringens långsiktiga strategi för att minska och motverka segregation. Stockholm: Kulturdepartementet, Regeringskansliet.

Statistiska centralbyrån (2017). Att mäta segregation på låg nivå. https://scb.se/contentassets/deedfb3f3e3d4abd987cfd67dcff2e4/slutrappport-att-mata-segregation-pa-lag-regional-niva_ku2017_02404_d.pdf

Statistiska centralbyrån (2020). Rikstäckande områdesindelning för statistisk uppföljning av socioekonomisk segregation. [Rikstäckande områdesindelning för statistisk uppföljning av socioekonomisk segregation \(scb.se\)](#)

DELEGATIONEN MOT SEGREGATION

141 52 HUDDINGE
TELEFON VX 010-140 77 00
INFO@DELMOS.SE

BESÖKSADRESS:
ALFRED NOBELS ALLÉ 7, FLEMINGSBERG